

ПЕДАГОГІЧНА АКАДЕМІЯ:
НАУКОВІ ЗАПИСКИ

ТЕОРІЯ ТА МЕТОДИКА НАВЧАННЯ

УДК 378.147:004(477)

DOI <https://doi.org/10.5281/zenodo.14976559>

**Ефективність дистанційної освіти в підвищенні якості навчання
здобувачів вищої освіти в Україні**

Горшкова Галина Володимирівна,

доктор філософії, доцент кафедри спеціальної освіти Хортицької
національної академії, м. Запоріжжя, Україна,
<https://orcid.org/0000-0002-2666-7925>

Алексєєва Оксана Радиславівна,

кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки Державного закладу
«Луганський національний університет імені Тараса Шевченка»,
м. Полтава, Україна, <https://orcid.org/0000-0003-3719-6775>

Павленко Ірина Григорівна,

кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки Державного закладу
«Луганський національний університет імені Тараса Шевченка»,
м. Полтава, Україна, <https://orcid.org/0000-0001-7656-8039>

Прийнято: 18.02.2025 | Опубліковано: 05.03.2025

***Анотація:** У сучасних умовах дистанційна освіта стає невіддільною частиною сучасної системи вищої освіти завдяки поширенню цифрових ресурсів та інтеграції інноваційних технологій. **Метою** статті є*

дослідження ефективності дистанційної освіти в підвищенні якості навчання здобувачів вищої освіти в Україні. **Методи.** У процесі дослідження застосовано метод критичного аналізу наукової літератури для оцінювання наявних підходів до досліджуваної проблеми. Метод наукового абстрагування сприяв формулюванню висновків та узагальненню отриманих результатів. **Результати** дослідження доводять, що впровадження дистанційної освіти сприяє значному розширенню доступності освітніх ресурсів та покращенню академічних показників здобувачів вищої освіти. Використання інтерактивних платформ і засобів комунікації має позитивний вплив на розвиток аналітичних здібностей та навичок роботи в команді. Інтеграція технологій штучного інтелекту, таких як ChatGPT, сприяє автоматизації рутинних завдань та наданню індивідуалізованого зворотного зв'язку, що підвищує ефективність навчання. Також з'ясовано, що застосування віртуальної реальності сприяє розвитку практичних навичок та персоналізованого навчання. Проте аналіз показав, що існують суттєві проблеми, пов'язані з недостатнім технічним забезпеченням, низьким рівнем цифрової грамотності викладачів і здобувачів освіти, відсутністю стандартизованих методик організації дистанційного навчання та соціально-психологічними перешкодами. **Висновки.** Дистанційна освіта має значний потенціал для підвищення якості навчання здобувачів вищої освіти в Україні, сприяючи розвитку їхнього критичного мислення, самостійності та професійних компетенцій. Інтеграція інноваційних технологій, а також використання сучасних платформ (Microsoft Teams, Moodle) позитивно впливає на академічну успішність та мотивацію здобувачів, однак для досягнення цих результатів необхідно подолати низку технічних, організаційних і соціально-психологічних проблем.

Ключові слова: дистанційна освіта, цифрові технології, інтерактивні платформи, штучний інтелект, віртуальна реальність, цифрова грамотність.

The Effectiveness of Distance Education in Enhancing the Quality of Higher Education in Ukraine

Galyna Gorshkova,

PhD, Associate Professor of the Department of Special Education
of the Khortyts'ka National Academy, Zaporizhia, Ukraine,
<https://orcid.org/0000-0002-2666-7925>

Oksana Aleksieieva,

PhD of Pedagogical Sciences, Associate Professor of the Department of Pedagogy
of the State Institution "Luhansk Taras Shevchenko National University", Poltava,
Ukraine, <https://orcid.org/0000-0003-3719-6775>

Iryna Pavlenko,

Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor of the Department of
Pedagogy of the State Institution "Luhansk Taras Shevchenko National
University", Poltava, Ukraine, <https://orcid.org/0000-0001-7656-8039>

Abstract: *In modern conditions, distance education is becoming an integral component of the contemporary higher education system due to the widespread availability of digital resources and the integration of innovative technologies. The aim of this article is to investigate the effectiveness of distance education in enhancing the quality of learning among higher education students in Ukraine.*

Methods. In the process of research, the method of critical analysis of scientific literature was used to evaluate existing approaches to the problem under study. The method of scientific abstraction contributed to the formulation of conclusions and generalization of the obtained results. **Results.** The research findings indicate that the implementation of distance education contributes to a significant expansion of access to educational resources and an improvement in students' academic performance. The use of interactive platforms and communication tools positively influences the development of analytical skills and teamwork abilities. The integration of artificial intelligence technologies, such as ChatGPT, enables the automation of routine tasks and the provision of individualized feedback, thereby increasing the effectiveness of learning. It was also found that the application of virtual reality contributes to the development of practical skills and personalized learning. However, the analysis revealed that significant challenges remain, including inadequate technical infrastructure, low levels of digital literacy among both teachers and students, the lack of standardized methodologies for organizing distance learning, and socio-psychological barriers. **Conclusions.** Distance education holds considerable potential for enhancing the quality of higher education in Ukraine by fostering the development of critical thinking, independence, and professional competencies among learners. The integration of innovative technologies and the use of modern platforms (e.g., Microsoft Teams, Moodle) positively affect academic success and student motivation. However, in order to achieve these outcomes, it is necessary to address a number of technical, organizational, and socio-psychological challenges.

Keywords: distance education, digital technologies, interactive platforms, artificial intelligence, virtual reality, digital literacy.

Постановка проблеми. У сучасних умовах освітня система України переживає суттєві зміни, спричинені значною потребою в упровадженні інноваційних форм навчання. Однією з таких форм є дистанційна освіта, яка набула особливої актуальності в контексті пандемії COVID-19, воєнних дій та інших соціально-економічних викликів. Вона надає нові можливості для покращення якості освітнього процесу, розширення доступу до якісної освіти, забезпечення гнучкості освітніх програм і персоналізації підходів до здобувачів вищої освіти [1, р. 1].

Варто зазначити, що інтеграція штучного інтелекту в систему дистанційної освіти в Україні сприяє індивідуалізації освітнього процесу, автоматизованому оцінюванню та підвищенню ефективності освітньої аналітики. Завдяки алгоритмам штучного інтелекту (далі – ШІ) навчальні матеріали можуть бути адаптовані до індивідуальних потреб здобувачів освіти, що сприяє глибшому засвоєнню знань і розвитку критичного мислення. У контексті української вищої освіти це може стати визначальним чинником для подолання нерівності в доступі до якісної освіти та формування інноваційного освітнього середовища. Технології віртуальної реальності створюють інтерактивне освітнє середовище, яке дає можливість моделювати реальні ситуації та експериментальні умови, сприяючи практичному засвоєнню складних концепцій і підвищенню рівня залученості здобувачів [2, р. 163].

Ефективність дистанційної освіти в контексті підвищення якості навчання є предметом активних наукових дискусій. Важливими викликами цього процесу є адаптація традиційних педагогічних методик до специфіки онлайн-середовища, зокрема в аспектах підтримки мотивації здобувачів освіти, розвитку навичок самостійного навчання, критичного мислення та

аналітичних здібностей. Водночас суттєвими є питання цифрової нерівності, що проявляються в обмеженому доступі до технологічних ресурсів та недостатньому рівні цифрової компетентності як серед викладачів, так і серед здобувачів. Крім того, в умовах дистанційного навчання виникають складнощі з організацією належної практичної підготовки, що ставить під сумнів повну ефективність цього формату навчання для розвитку професійних навичок здобувачів.

Ці обставини зумовлюють потребу у вивченні ефективності дистанційної освіти в контексті підвищення якості підготовки здобувачів вищої освіти в Україні. Необхідно зосередити увагу на аналізі впливу дистанційних технологій на формування професійних і наукових компетенцій, оцінюванні використання освітніх платформ і методик, а також розробленні рекомендацій щодо оптимізації освітнього процесу з урахуванням сучасних цифрових викликів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Упродовж останнього десятиліття дослідницька спільнота зосередилась на вивченні впливу дистанційного навчання на підвищення якості освіти. Це питання, яке привертає увагу як вітчизняних, так і закордонних науковців, є однією з важливих тем сучасних педагогічних досліджень. Після 2020 року, коли пандемія COVID-19 спричинила масштабний перехід до онлайн-навчання, в Україні ця проблема набула ще більшої актуальності, зумовивши появу перед освітніми установами як нових викликів, так і перспектив. Попри те, що первинне застосування дистанційного формату навчання було вимушеним кроком у кризових умовах, цей підхід поступово перетворюється на потужний інструмент модернізації освітнього середовища, сприяючи систематичному підвищенню якості освітнього процесу.

Віддалене навчання є сучасною моделлю організації освіти, яка застосовує передові інформаційно-комунікаційні технології для реалізації освітнього процесу без фізичної присутності викладача. Науковець К. Решетилів [3] стверджує, що такий підхід потребує розроблення нових методик та інноваційних технологічних рішень, що відповідають специфічним вимогам віддаленої освіти. Завдяки сучасним цифровим засобам та мультимедійному забезпеченню віддалене навчання стимулює активну взаємодію між викладачами та здобувачами освіти.

Дослідники О. Рогульська, К. Рудніцька, В. Дроздова [4] підкреслюють, що дистанційне навчання сприяє розвитку самостійності здобувачів, даючи їм можливість ефективно планувати власний освітній процес, що підвищує рівень відповідальності за результати навчання. У цьому контексті самостійне опрацювання матеріалів стимулює розвиток навичок критичного мислення та аналітичних здібностей, що є основними компонентами якісної освіти.

На важливості інтерактивності в дистанційному навчанні у своєму дослідженні наголошують Н. Гуц, М. Ячменик, О. Руда [5]. На думку вчених, використання таких інструментів, як інтерактивні платформи, сприяє підвищенню зацікавленості здобувачів освіти та їхньої залученості до освітнього процесу. Також цей підхід робить процес навчання не тільки цікавішим, але й сприяє формуванню емоційної залученості, що є важливим чинником для внутрішньої мотивації здобувачів.

Особливе місце в сучасних дослідженнях належить аналізу впровадження технологій віртуальної (далі – VR) та доповненої реальності (далі – AR) в дистанційну освіту. Науковці Я. Сікора, О. Яценко, М. Погребняк [6] стверджують, що VR-технології сприяють освітньому процесу, особливо в таких галузях, як медицина, інженерія, природничі науки,

де практичний компонент є дуже важливим. Завдяки віртуальним лабораторіям та симуляціям здобувачі вищої освіти мають змогу проводити експерименти в безпечних умовах, що сприяє глибшому засвоєнню складних теоретичних концепцій та розвитку практичних навичок.

Штучний інтелект відіграє все важливішу роль у підвищенні ефективності дистанційної освіти. Згідно з дослідженнями В. Моторіної, Г. Різак, І. Небеленчук [7], інтеграція технологій на основі штучного інтелекту в освітній процес сприяє персоналізації навчання, адаптуючи навчальні матеріали до індивідуальних потреб здобувачів освіти. Системи на основі штучного інтелекту здатні аналізувати прогрес кожного здобувача, визначати слабкі місця в знаннях та пропонувати індивідуальні освітні стратегії. Це сприяє підвищенню успішності здобувачів та їхній здатності до самостійного навчання.

Попри численні переваги дистанційної освіти, її впровадження в Україні постає перед певними викликами. Так, С. Терепищій [8] зазначає, що одним з основних бар'єрів є нерівномірний доступ до якісних технічних ресурсів. Багато закладів вищої освіти, особливо в регіонах, мають проблеми з фінансуванням, що обмежує можливості модернізації технічної інфраструктури та доступу до швидкісного інтернету.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Попри значний науковий інтерес до дистанційної освіти, залишаються нерозв'язаними низка питань, що впливають на її ефективність у підвищенні якості навчання здобувачів вищої освіти в Україні. Зокрема, недостатньо досліджено взаємозв'язок між дистанційними освітніми технологіями та розвитком критичного мислення й аналітичних здібностей здобувачів освіти. Окремої уваги потребує обмежено досліджена роль штучного інтелекту у

створенні адаптивних освітніх програм та ефективність технологій віртуальної реальності в освітньому процесі в дистанційному середовищі. Також важливо визначити основні проблеми та виклики, що стримують ефективне впровадження дистанційного навчання в освітніх закладах.

Це дослідження спрямоване на вивчення впливу дистанційного навчання на розвиток критичного мислення та аналітичних здібностей здобувачів освіти, з'ясування ролі штучного інтелекту й технологій віртуальної реальності у створенні адаптивних освітніх програм та визначення основних проблем і викликів дистанційної освіти.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Мета статті – дослідження ефективності дистанційної освіти в підвищенні якості навчання здобувачів вищої освіти в Україні.

Завдання статті:

- 1) проаналізувати сучасний стан дистанційної освіти, зокрема її вплив на якість навчання та рівень академічної успішності здобувачів вищої освіти;
- 2) дослідити, яким чином дистанційні освітні технології сприяють розвитку критичного мислення, аналітичних здібностей, самостійності та інших компетенцій здобувачів освіти;
- 3) виявити основні проблеми та виклики, що стримують ефективне впровадження дистанційного навчання в закладах вищої освіти.

Виклад основного матеріалу дослідження. Дистанційна освіта активно інтегрується в систему вищої освіти в Україні завдяки поширенню та доступності цифрових ресурсів.

Одним із важливих аспектів дистанційної освіти є її здатність сприяти розвитку критичного мислення, аналітичних здібностей та самостійності

здобувачів освіти. Використання інтерактивних платформ та систем для проведення групових обговорень створює умови для активної взаємодії між викладачами та здобувачами освіти. Такі технології стимулюють самостійну роботу здобувачів, розвивають уміння аналізувати інформацію, формувати власні висновки та розв'язувати комплексні завдання [9, с. 102].

Застосування дистанційних технологій дає можливість значно розширити доступність освітніх ресурсів. Здобувачі освіти можуть отримувати знання з будь-якої географічної точки, що сприяє інтеграції та рівному доступу до інформації незалежно від місцевих особливостей освітньої інфраструктури. Додатковою перевагою є можливість використання різноманітних цифрових інструментів, які підвищують якість подання навчального матеріалу, забезпечують візуалізацію складних процесів та сприяють кращому запам'ятовуванню інформації. Як результат, академічна успішність здобувачів освіти покращується, а їхня мотивація до навчання посилюється [10, р. 13].

Завдяки інтерактивним засобам комунікації, таким як онлайн-форуми, відеоконференції, чат-боти та інші інструменти, здобувачі набувають навичок колаборації та спільного розв'язання проблем, що є надзвичайно важливим у сучасних умовах. За допомогою інтерактивних платформ можна створювати групові проекти, де кожен учасник має можливість зробити свій внесок у загальний результат. Такий формат навчання стимулює розвиток умінь працювати в команді та керувати часом, що є невіддільною частиною успішної професійної діяльності.

Особливу роль у підвищенні ефективності дистанційної освіти відіграють технології ШІ, зокрема використання ChatGPT. Інтеграція ChatGPT в освітній процес дає змогу автоматизувати перевірку завдань, створювати

індивідуальні навчальні плани та надавати зворотний зв'язок. Завдяки здатності до аналізу великих обсягів інформації та адаптації навчального контенту до індивідуальних потреб здобувачів освіти, ChatGPT сприяє підвищенню ефективності навчання та розвитку аналітичних здібностей здобувачів вищої освіти. Наприклад, ChatGPT можна використовувати для самостійної підготовки до іспитів, отримання пояснень складних понять та генерації ідей для наукових досліджень [11, р. 2].

Віртуальна реальність є однією з найсучасніших технологій, що трансформують дистанційне навчання, створюючи новий рівень занурення в освітній процес. Завдяки VR-інструментам здобувачі освіти мають можливість не просто отримувати інформацію, а й активно взаємодіяти з освітнім середовищем, що значно стимулює розвиток практичних навичок. Однією з основних переваг використання віртуальної реальності в дистанційній освіті є створення інноваційного, інтерактивного освітнього середовища. За допомогою VR-технологій здобувачі можуть навіть моделювати складні наукові експерименти. Завдяки такому підходу можна відчувати реалістичність ситуації, наблизитися до об'єктів дослідження та зробити освітній процес більш гармонійним та захопливим. Ще однією важливою перевагою VR у дистанційному навчанні є персоналізація освітнього процесу. За допомогою віртуальних платформ кожен здобувач вищої освіти може налаштувати власний темп навчання, повторювати складні моменти та отримувати індивідуальний зворотний зв'язок. Віртуальна реальність також сприяє колаборативному навчанню: учасники, попри фізичну віддаленість, можуть одночасно перебувати у віртуальному просторі, обмінюватися ідеями, обговорювати результати експериментів та працювати над спільними проєктами [12, с. 3; 13, с. 13].

Важливим аспектом також є підвищення цифрової грамотності. Уміння працювати з різними програмними продуктами, онлайн-інструментами та ресурсами є необхідним у сучасному світі, де технології постійно змінюються. Дистанційне навчання створює умови для постійного вдосконалення цих навичок, що позитивно впливає на загальний рівень професійних якостей здобувачів освіти.

Дистанційні платформи є важливими складовими сучасної освіти, даючи можливість проведення навчальних занять у віртуальному середовищі попри географічні кордони. До таких платформ належить, зокрема Microsoft Teams – сучасний інструмент, що значно спрощує організацію дистанційного навчання та забезпечує інтегроване середовище для взаємодії викладачів і здобувачів освіти. Ця платформа дає можливість створювати окремі віртуальні класи, де можна спільно працювати над документами та організовувати групові проєкти. Завдяки інтеграції з Office 365 викладачі отримують можливість створювати та редагувати навчальні матеріали безпосередньо в Teams, що сприяє швидкому доступу до інформації й полегшує комунікацію між учасниками освітнього процесу. Однією з переваг платформи Microsoft Teams є її універсальність та зручність використання. Платформа підтримує роботу з різноманітними пристроями – від стаціонарних комп'ютерів до мобільних телефонів і планшетів, – що дає можливість здобувачам освіти бути завжди на зв'язку. Викладачі можуть проводити онлайн-лекції, організовувати інтерактивні семінари та проводити тестування, використовуючи інтегровані інструменти, що забезпечує високий рівень взаємодії й залученості здобувачів освіти.

Ще одним важливим аспектом платформи є зручність адміністрування освітнього процесу. Викладачі можуть планувати розклад занять, створювати

та поширювати завдання, контролювати їхнє виконання та надавати зворотний зв'язок у режимі реального часу. Це сприяє ефективній організації роботи як в індивідуальному, так і в груповому форматі, оптимізуючи процес навчання й роблячи його більш структурованим [14, с. 309].

Ще однією з найпоширеніших платформ для дистанційного навчання є Moodle – система управління освітнім процесом (LMS), яка активно використовується у всьому світі. Вона створена на засадах відкритого програмного забезпечення, яке дозволяє вільно використовувати, модифікувати та поширювати систему, що є важливою перевагою для закладів освіти з обмеженим бюджетом. Платформа Moodle вирізняється гнучкістю у створенні онлайн-курсів, організації навчальних матеріалів, розробленні завдань та проведенні тестувань, що робить її ефективним інструментом для підтримки дистанційного навчання.

Однією з головних переваг платформи Moodle є її модульна структура, завдяки якій викладачі можуть налаштовувати курси відповідно до потреб конкретної дисципліни або освітньої програми. Платформа підтримує інтеграцію різноманітних форматів контенту, таких як текстові документи, відеоматеріали, презентації, аудіозаписи, а також інтерактивні елементи, що сприяє створенню динамічних та цікавих курсів. До того ж платформа Moodle також сприяє розвитку комунікації між учасниками освітнього процесу. За допомогою інтегрованих форумів, чатів, системи повідомлень та можливості організації групових проєктів, викладачі та здобувачі можуть обмінюватися ідеями, обговорювати теми та спільно виконувати завдання.

Крім того, платформа Moodle сприяє впровадженню автоматизованих систем оцінювання, які забезпечують оперативний зворотний зв'язок щодо виконаних завдань. Це значно полегшує моніторинг успішності здобувачів

освіти, дає можливість виявити проблеми в розумінні матеріалу та своєчасно коригувати освітній процес. Викладачі мають можливість створювати різноманітні типи завдань – від простих тестів до комплексних проєктних робіт, – що сприяє адаптації оцінювання до різних рівнів підготовки здобувачів освіти. Попри численні переваги, упровадження Moodle в дистанційному навчанні супроводжується певними викликами. Серед них – необхідність високоякісного технічного забезпечення, стабільного інтернет-з'єднання та підвищення цифрової грамотності як викладачів, так і здобувачів освіти. Окрім цього, успішне використання платформи потребує регулярного оновлення контенту та адаптації курсів до сучасних вимог освітнього процесу, що може вимагати додаткових ресурсів та часу [15, с. 107].

Попри численні переваги цього формату, зокрема гнучкість, доступність і впровадження інноваційних технологій, ефективна реалізація дистанційної освіти потребує врахування низки важливих аспектів.

Однією з головних проблем є недостатнє технічне забезпечення. Значна кількість закладів освіти постають перед проблемою відсутності сучасної інфраструктури, що охоплює не лише комп'ютерне обладнання, але й стабільний високошвидкісний інтернет. У сільських регіонах та невеликих містах ці обмеження можуть суттєво впливати на якість дистанційного навчання, позначаючись на доступності освітніх ресурсів.

Крім того, обмежена технічна підтримка та затримки в оновленні програмного забезпечення створюють додаткові труднощі у використанні онлайн-платформ [16, с. 1; 17, р. 819].

Ще одним викликом є низький рівень цифрової грамотності як викладачів, так і здобувачів вищої освіти. Не всі педагоги володіють необхідними знаннями та навичками для ефективної організації дистанційного

навчання, що впливає на якість подачі матеріалу, комунікацію та оцінювання робіт здобувачів. Аналогічно, здобувачі освіти, які не звикли до використання сучасних цифрових інструментів, можуть відчувати труднощі при взаємодії з онлайн-середовищем, що знижує їхню залученість та мотивацію до навчання.

Організаційно-методичні проблеми також суттєво впливають на ефективність дистанційної освіти. Відсутність чітких стандартів та методик для розроблення, упровадження та оцінювання дистанційних курсів може призводити до непослідовності в організації освітнього процесу. Значна кількість викладачів не мають достатнього досвіду у створенні адаптивних онлайн-курсів, що враховують специфіку певних дисциплін і потреби здобувачів освіти. Це зумовлює необхідність розробки нових педагогічних підходів, які дадуть змогу максимально ефективно використовувати потенціал цифрових технологій.

Соціально-психологічний аспект також є важливим викликом. Дистанційне навчання часто позбавлене особистісного контакту між викладачами та здобувачами, що може призводити до зниження рівня взаємодії, відчуття ізоляції та емоційного відчуження. Відсутність живого спілкування ускладнює процес формування академічної спільноти, обміну ідеями та спільного розв'язання проблем, що традиційно відбувається в навчальних аудиторіях.

Нарешті, важливу роль відіграє фінансова складова. Розроблення, впровадження та підтримка сучасних онлайн-платформ потребують значних інвестицій, що може бути викликом для деяких закладів освіти з обмеженим

фінансуванням. Це створює нерівні умови для різних установ та спричиняє дисбаланс у доступі до якісної дистанційної освіти [18, р. 4].

Огляд основних аспектів дистанційного навчання, їхніх переваг і недоліків, що впливають на якість освітнього процесу, представлено в табл. 1.

Таблиця 1

Огляд основних аспектів дистанційного навчання, їхніх переваг і недоліків, що впливають на якість освітнього процесу

Аспекти дистанційної освіти	Переваги	Виклики
Розвиток критичного мислення та самостійності	Інтерактивні платформи сприяють активній участі, розвитку аналітичних здібностей та формулюванню власних висновків	Не всі здобувачі мають достатній рівень самодисципліни для ефективного самостійного навчання
Доступність освітніх ресурсів	Можливість отримувати знання з будь-якої точки світу, інтеграція до глобальних освітніх платформ	Нерівномірний доступ до високошвидкісного інтернету в різних регіонах
Інтерактивна комунікація та колаборація	Розвиток навичок командної роботи через онлайн-форуми, відеоконференції та спільні проекти	Відсутність особистісного контакту може знижувати рівень залучення та викликати відчуття ізоляції
Використання штучного інтелекту (наприклад, ChatGPT)	Автоматизація рутинних завдань, персоналізація навчального контенту, підтримка в підготовці до іспитів	Необхідність навчання викладачів і здобувачів вищої освіти ефективному використанню технологій ІІІ

Віртуальна реальність у навчанні	Моделювання складних наукових експериментів, інтерактивне середовище для практичного навчання	Високі витрати на обладнання та потреба в спеціалізованих технічних знаннях
Віртуальна реальність у навчанні	Моделювання складних наукових експериментів, інтерактивне середовище для практичного навчання	Високі витрати на обладнання та потреба в спеціалізованих технічних знаннях

Продовження таблиці 1

Цифрова грамотність здобувачів та викладачів	Розвиток навичок роботи з сучасними технологіями та інструментами	Низький рівень цифрової грамотності в деяких групах користувачів
Платформи для дистанційного навчання (Microsoft Teams, Moodle)	Зручна організація освітнього процесу, доступ до інтегрованих ресурсів та інструментів	Проблеми з технічним забезпеченням і труднощі в адмініструванні великих курсів

Джерело: власна розробка авторів

В Україні впровадження дистанційного навчання дає можливість здобувачам освіти отримувати доступ до курсів провідних світових закладів вищої освіти та долучатися до міжнародних академічних ініціатив, що значно розширює їхні освітні можливості та сприяє інтеграції в глобальний науково-освітній простір. Використання відкритих онлайн-курсів, спільних освітніх програм та міжуніверситетських партнерств забезпечує не лише доступ до актуальних знань, а й формує новий рівень академічної мобільності. Такі ініціативи сприяють міжкультурному обміну знаннями, розширенню професійних можливостей здобувачів освіти та покращенню їхніх кар'єрних перспектив. Дистанційне навчання також сприяє отриманню сертифікації від

авторитетних міжнародних освітніх платформ, що підвищує конкурентоспроможність випускників на глобальному ринку праці.

Варто зазначити, що в сучасних умовах володіння цифровими технологіями є обов'язковою частиною професійної підготовки, оскільки роботодавці очікують від випускників високого рівня цифрової грамотності та здатності працювати в технологічно насичених середовищах. Дистанційне навчання сприяє розвитку основних цифрових навичок, зокрема роботи з великими даними (Big Data), штучним інтелектом, кібербезпекою, цифровим дизайном, що є критично важливими в багатьох професійних галузях. Важливим аспектом є також розвиток навичок управління інформацією, що передбачає здатність ефективно знаходити, оцінювати та використовувати різні джерела знань, критично аналізуючи їхню об'єктивність та актуальність.

Крім того, цифрові освітні технології сприяють формуванню нових методик оцінювання знань, які виходять за межі традиційних іспитів та тестів. Використання штучного інтелекту та машинного навчання для автоматизованого оцінювання робіт, аналізу індивідуального прогресу та персоналізації рекомендацій підвищує ефективність навчання. Водночас дистанційне навчання сприяє розвитку відповідальності та академічної доброчесності, оскільки здобувачі освіти мають самостійно керувати своїм освітнім процесом, раціонально розподіляти час і працювати в умовах віддаленого доступу до ресурсів.

Важливо також зазначити, що впровадження дистанційного навчання сприяє розвитку інклюзивної освіти. Здобувачі освіти з обмеженими можливостями отримують доступ до навчальних матеріалів без фізичних бар'єрів, що сприяє їхній інтеграції в академічне середовище на рівних умовах з іншими. Використання спеціалізованого програмного забезпечення, такого

як екранні читачі, голосові асистенти та адаптивні інтерфейси, значно покращує доступність освітнього контенту для осіб із порушеннями зору, слуху чи рухових можливостей.

Таким чином, дистанційне навчання в Україні не лише розширює доступ до світових освітніх ресурсів, а й трансформує традиційні підходи, сприяючи формуванню нових компетентностей, необхідних для успішного професійного розвитку в сучасному цифровому суспільстві. Проте ефективне впровадження дистанційного навчання в закладах вищої вимагає комплексного підходу, що охоплює модернізацію технічної бази, підвищення цифрової грамотності викладачів і здобувачів освіти, розроблення нових методик організації та оцінювання освітнього процесу, а також подолання соціально-психологічних проблем, пов'язаних із відсутністю особистого контакту. Розв'язання цих завдань є основою для створення ефективного інтегрованого та сучасного освітнього середовища, яке забезпечить високий рівень якості навчання в умовах цифрової епохи.

Висновки. Дистанційна освіта є невіддільною частиною сучасної вищої освіти в Україні завдяки поширенню цифрових ресурсів та інноваційних технологій. Використання інтерактивних платформ і систем колективної взаємодії сприяє формуванню критичного мислення, аналітичних навичок та здатності до самостійного розв'язання комплексних завдань, що безпосередньо впливає на підвищення якості освітнього процесу. Інтеграція технологій штучного інтелекту оптимізує управління освітнім процесом, забезпечуючи автоматизацію рутинних операцій, персоналізацію освітніх траєкторій та оперативний зворотний зв'язок. Використання технологій віртуальної реальності розширює можливості освітнього середовища, дозволяючи не лише отримувати інформацію, а й здійснювати активну

взаємодію з навчальними об'єктами, моделювати наукові експерименти та розвивати професійні навички в умовах, наближених до реальних. Формування інтегрованого цифрового освітнього простору сприяє системному розвитку професійної компетентності здобувачів вищої освіти, забезпечуючи їхню адаптацію до викликів цифрової епохи.

Перспективи подальших досліджень полягають у розробленні адаптивних онлайн-методик, удосконаленні цифрової інфраструктури та інтеграції інноваційних технологій, таких як доповнена реальність і штучний інтелект, для персоналізованого навчання. Подальше вивчення соціально-психологічних аспектів дистанційної освіти допоможе зменшити рівень ізоляції здобувачів та покращити їхню мотивацію до навчання.

Список використаних джерел

1. Fedorchenko Y., Zimba O., Gulov M. K., Yessirkepov M., Fedorchenko M. Medical Education Challenges in the Era of Internationalization and Digitization. *Journal of Korean Medical Science*. 2024. Vol. 39. № 39. P. 1–10. URL: 10.3346/jkms.2024.39.e299 (дата звернення : 17.12.2024).
2. Zadorina O., Hurskaya V., Sobolyeva S., Grekova L., Vasylyuk-Zaitseva S. The Role of Artificial Intelligence in Creation of Future Education : Possibilities and Challenges. *Futurity Education*. 2024. Vol. 4. № 2. P. 163–185. URL : <https://doi.org/10.57125/FED.2024.06.25.09>. (дата звернення : 17.12.2024).
3. Решетилів К. Упровадження дистанційної моделі навчання як виклик розвитку освіти в Україні. *Академічні візії*. 2022. №13. URL : <http://dx.doi.org/10.5281/zenodo.7895870> (дата звернення : 17.12.2024).
4. Рогульська О., Рудніцька К., Дроздова В. Використання цифрових онлайн-інструментів для ефективного реалізації дистанційного навчання. *Acta*

Paedagogica Volynienses. 2022. № 2(1). С.161–169. URL : <https://doi.org/10.32782/apv/2022.1.2.25> (дата звернення : 17.12.2024).

5. Гуц Н., Ячменик М., Руда О. Дистанційні платформи для навчання і саморозвитку здобувачів вищої освіти в умовах воєнного часу. *Академічні візії*. 2023. №16. URL: <http://dx.doi.org/10.5281/zenodo.7638789> (дата звернення : 17.12.2024).

6. Сікора Я. Б., Яценко О. І., Погребняк М. Г. Віртуальна реальність як інструмент адаптивного навчання в цифровому освітньому середовищі. *Академічні візії*. 2024. № 28. URL: <https://doi.org/10.5281/zenodo.10725643> (дата звернення : 17.12.2024).

7. Моторіна В., Різак Г., Небеленчук І. Педагогічні стратегії впровадження штучного інтелекту в освітній процес закладів вищої освіти України. *Вісник науки та освіти*. 2024. № 9(27). С. 937–951. URL : <http://perspectives.pp.ua/index.php/vno/article/view/15315> (дата звернення : 17.12.2024).

8. Терепиций С. Медіаграмотність в епоху штучного інтелекту: інтеграція інструментів і методів штучного інтелекту в сучасні педагогічні підходи. *Актуальні питання гуманітарних наук. Педагогіка*. 2023. № 60 (4). С. 195–202. URL : <https://doi.org/10.24919/2308-4863/60-4-31> (дата звернення : 17.12.2024).

9. Федорченко Ю. Особливості сучасних методів викладання у процесі підготовки здобувачів вищої медичної освіти. *Acta Paedagogica Volynienses*. 2023. № 4. С. 101–105. URL : <https://doi.org/10.32782/apv/2023.4.16> (дата звернення : 17.12.2024).

10. Haleem P., Javaid D., Qadri P., Suman D. Understanding the Role of Digital Technologies in Education: A review. *Sustainable Operations and*

Computers. 2022. №3. Р. 275–285. URL :
<https://doi.org/10.1016/j.susoc.2022.05.004> (дата звернення : 17.12.2024).

11. Almogren A. S., Al-Rahmi W. M., Dahri N. A. Exploring factors influencing the acceptance of ChatGPT in higher education: A smart education perspective. *Heliyon.* 2024. Vol.10. №11. Art. 31887. URL :
<https://doi.org/10.1016/j.heliyon.2024.e31887> (дата звернення : 17.12.2024).

12. Хміль Н. А., Галицька-Дідух Т. В., Цяньці В. Використання віртуальної та доповненої реальності в українській освіті. *Академічні візії.* 2023. № 22. URL: <http://dx.doi.org/10.5281/zenodo.8251886> (дата звернення : 17.12.2024).

13. Hurskaya V. The Power of Virtual Reality to Improve Pronunciation in the Process of Learning English. *Академічні візії.* 2022. № 14. URL :
<https://academy-vision.org/index.php/av/article/view/1483> (дата звернення : 17.12.2024).

14. Хомік О., Белікова Н., Індика С., Ковальчук О. Використання платформи microsoft teams для навчання студентів з обмеженими можливостями. *Інформаційні технології і засоби навчання.* 2022. № 87(1). С. 306–319. URL : <https://doi.org/10.33407/itlt.v87i1.4212> (дата звернення : 17.12.2024).

15. Мельник Т. А., Волчкова Г. К. Досвід застосування LMS Moodle при дистанційному навчанні у закладах вищої освіти. *Наукові записки. Серія: Педагогічні науки.* 2021. №192. С. 106–111. URL : <https://doi.org/10.36550/2415-7988-2021-1-192-106-111> (дата звернення : 17.12.2024).

16. Kravchuk Y. Crowdsourced data and ai integration in online platforms for volunteer collaboration. *Наука і техніка сьогодні.* 2024. Вип. 12. № 40.

C. 1065–1075. URL : [https://doi.org/10.52058/2786-6025-2024-12\(40\)-1065-1075](https://doi.org/10.52058/2786-6025-2024-12(40)-1065-1075)
(дата звернення : 17.12.2024).

17. Chyzhmar K., Dnipro O., Korotiuk O., Shapoval R., Sydorenko O. State Information Security as a Challenge of Information and Computer Technology Development. *Journal of Security and Sustainability Issues*. 2020. Vol. 9. № 3. P. 819–828. DOI : 10.9770/jssi.2020.9.3(8) (дата звернення : 17.12.2024).

18. Yeh C. Y., Tsai C. C. Massive Distance Education: Barriers and Challenges in Shifting to a Complete Online Learning Environment. *Front Psychol*. 2022. Vol. 13. P. 1–18. DOI : 10.3389/fpsyg.2022.928717 (дата звернення : 17.12.2024).